

دومین همایش بین المللی معماری و شهر پایدار
Second International Conference on Architecture and culture of sustainability city
راهبردها و دیدگاه های عملیاتی ساماندهی کالبدی- فضایی سکونتگاه
های غیررسمی (مطالعه موردی: اسلامشهر)

صمد علائی*1، محمد محقق2، کامبیز فلاح محمدحسینی3، اسمعیل کلو تالاری4، ابراهیم خندان5

1- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی یادگار امام (شهر ری)

2- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، کارشناس مسئول شهرسازی شهرداری

اسلامشهر

3- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی، مدیر زیباسازی شهرداری اسلامشهر

4- مهندسی تکنولوژی ساختمان، کارشناس درآمد شهرداری اسلامشهر

چکیده

پایامد گسترش شهرنشینی سریع در ایران، پیدایش شهرهای بزرگ و ایجاد محله های حاشیه نشین با بافت نابسامان و مسکن ناپهناجار است که ساکنان آن معمولاً مهاجران روستایی یا قشرهای کم درآمد شهری هستند که به مشاغل کاذب و حاشیه ای می پردازند. حاشیه نشینی فضایی، مولود حاشیه نشینی اقتصادی اجتماعی آن بخش از جمعیت است که ساکن این محله ها می باشند. آنها از مشارکت اجتماعی و تعلق شهروندی پایینی برخوردارند و از خدمات ارائه شده در این محلات به هیچ وجه راضی نیستند. با توجه به گسترش فقر و بیکاری حاشیه نشینان بیشتر در معرض آسیبهای اجتماعی اند، آنان مسائل و مشکلات زیادی دارند که لازم است مسئولان در رفع و حل این مشکلات اقدامات جدی نمایند و به خواسته ها و نیازهای ساکنان این مناطق، به عنوان شهروند توجه نمایند، بر همین اساس هدف اصلی پژوهش ساماندهی کالبدی و فضایی سکونتگاههای غیررسمی اسلامشهر می باشد، برای رسیدن به این هدف با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی ابتدا به مبانی نظری پژوهش پرداخته و دیدگاه ها و سیاست های مختلف در برخورد با این نوع سکونتگاه ها پرداخته شد و سپس وضعیت کالبدی، اجتماعی و اقتصادی این محلات بررسی شد و در انتها با استفاده از مدل SWOT، راهبردهای اجتماعی، اقتصادی و کالبدی و در نتیجه سیاستهای ساماندهی فضایی- کالبدی این محلات استخراج شد. نتیجه پژوهش نشان می دهد با استفاده از سیاستهایی چون توانمندسازی، بهسازی محلات با ابزارهایی همانند خودیاری اهالی و اعتبارات دولتی و تسهیلات بانکی می توان تا حدودی این محلات را ساماندهی کرد.

واژه های کلیدی: سکونتگاههای غیررسمی، حاشیه نشینی، ساماندهی کالبدی فضایی، اسلامشهر